

Under Mesterens Haand.

eller
Arel Hedebo's Ungdomshistorie
Fortælling af
Chr. Lyng
(Fortsat.)

„Frosen Ejerien vil blive det, om Storgaard bliver Præst, og om Frosen Ejerien saa bliver hans Sustru, det er sandt. Men er du ikke Frosen Ejerien, saa er jeg jo heller ikke Peder Storgaard, og du maa ikke tale, om du det kun gjaldt dig. Jeg elsker dig, Alma, saadan som du er, og tror, at den Gud, som ikke havde bestemt os til at være fødelige Søfende, har bestemt os til at være Mand og Sustru, og han vil saa være Medhjælp for os begge“.

Frosen Møller vendte Ansigtet op imod ham, som om hun vilde sige, saa tør jeg nok; men inden hun fik sagt noget, tilføjede han:

„Siden du nu har nævnt Frosen Ejeriens Navn i denne Forbindelse og paa dette Sted, saa skal du høre et lille Skrift, inden jeg hører dine Læbers Ja. Hvor vi nu gaar, har jeg en Gang gaet med Frosen Ejerien og troet, at jeg elskede hende. Det kom saa naturligt, at vi kom til at tale sammen og bleve fortrolige, da jeg kom i hendes Hjem, for hun var ene, og jeg var ene. Men da hun, den ædle Pige, hun er, mærkede, hvor det bar hen, gjorde hun, der havde hørt mig i mine Bønner om dig, mig selv opmærksom paa Fjendskabet og sagde mig det rent ud, at det var dig, jeg i min Vængsel elskede i hende. Og saa snart hun havde sagt det, stod dit Billede igen saa klart for mit Bje, at jeg fuldt ud vidste, jeg elskede kun dig, og siden har jeg aldrig tænkt, det var hende.“

Dg hvor kunde det heller være anderledes. Længe før vore Dine mødtes i Fortælling hin Dag i dine Forældres Hus, havde du fulgt mig som min Fremtid's Ideal og var flittet med mig hver Gang, jeg forandrede mit Livsmaal.

Da jeg i den første Væretid drømte om fremmede Lande og om at komme hjem med Erfaring og Dugtlighed, da var min Mandel fuld af herlige Ting til dig, hvormed du skulde smukke vort fælles fremtidige Hjem. Da jeg senere hen i Tanken flødte ind i den Skole, der og saa for mig „Laa lunt i Vindens Sv“, da syntede du med ind imellem de smaa, og jeg vidste, at netop du var den, der „ville elske dem som jeg“. Og nu er du forlangt fløjet med ind i mine Drømmes fremtidige Præstegaard. Maafe den aldrig kommer længere end i mine Drømme; thi Vejen til den er lang endnu; men en Ting ved jeg, at kommer den i Virkeligheden, saa bliver den tom uden dig, og beder dig derfor om at følge med først i Drømmen og Vennen derom, siden i Præstegaarden selv, om Herren vil det saa“.

Saa strakte hun Armene op om hans Hals og modtog det Kys, der for bestandig skulde befæle to Hjerters Forening.

Med Jubel i Hjertet og i lyse Drømme fulgtes de ind ad den Strandvej, der endnu ikke var bleven en Gade, og som endnu var dunkel og ubesøftet nok til at kunne skjule et Skærtegn mellem to elskende.

Da de havde gaet et Stykke, nynnede de i Forening: „Al Himlene ræffer din Misfandhed, Gud, din Trofasthed naar dine Skjer“. Da de var naaet ind i Grøningen, hvor Maanen spejlede sig i Voldgravens dunkle Vand, citerede han for hende Efterskødet om de „to i Baaden“, og saa det Bærs, hvori han afgiver det drøftige Løfte:

„Jeg skal nok slide, stige, ro,
Og du maa gerne styre“.

Det sidste var han gammel nok til ikke at mene, og hun fornuftig nok til ikke at forlange. Men saadan gled nu forelselig Livets Vaand for dem, for saadan glider den for to lykkelige Mennesker.

Gerne havde de straks sagt til de to i Fiolstræde: „gaf hen og gør ligesaa! Gerne havde de straks skrevet det hjem. Men dog blev de enige om at holde Forlovelsen hemmelig, til han blev Student. Saa skulde alle deres Venner kende deres Lykke.“

Saa skildtes de. Men før Hedebo den Aften gik til No, var følgende lille Digt lagt ind i et Brev.

To.

3 Vardomstid, naar Ulfud Djet præger,
Og Sindet har for alle Sorger No,
Naar Barnet muntert i sin Stue leger,
Da er det herligt dog at lege to.

3 Ungdomstid, naar Hjertet frejdigt banter,
Og Haabet bygger over Tiden Bro,
Naar Fjendskabet sig mod Himlen ranter,
Da ræffer Haabet længst, naar man er to.

3 Manddomstid, naar Livet foister Nøje,
Og Skuffelsen vil vække Haab og Tro;
Naar Tvivlen gløder i det matte Bje,
Da vindes Styrke ved at være to.

3 Avelid, naar Glasets sidste Sandskorn rinde,
Og begge snart skal sætte andet Vo;
Naar Livet ligger som et herligt Minde,
Da hviler Hjertet: „Laf, at vi var to.“

XVIII.
Studentertiden.

Du glinsende sorte Due med det sølvne Kors og den hvide Snor, dig bringer vi vor Skyld alle danske Studenter, hvad enten vi have dig i Haabet eller Mindet eller endnu er saa lyfkelige at høre dig paa Hovedet som det Legn, der stiller os fra „Genboen“! Du er og bliver dog vore Hoveders fagreste Smykke.

Den unge Latiner længtes efter dig bag Skolens tætte Mure. Og den Dag, han vidste, at selv et „maadebælt“ i det sidste Fag slog ham ikke ihjel, var du gemt

i hans Lomme for at sættes paa, naar Faget var prøvet, og der sad du som det igrunde Udtryk for Ministerens Lærdom — selv om du dækkede over en tredje Karakter. Thi heldigvis kunde ingen se paa dig, hvor stor Lærdommen var. Alle, som bar dig, fik Vidnesbyrd om Modenhed og Adgang til den Bygning, over hvis Dør Ørnen „stuer op mod det himmelske Lys“.

Den gamle Latiner, hvis Lærdom forhaabentlig var betydelig større, priste ikke altid som hin virkelige Latiner Alderdommen som den lykkeligste Tid, men mindedes med Bæmød den Dag, da du var hans Hoveds Prøve, og blev ung igen mellem unge Studenter. Han var, at han byttede Doktorhatten med dig, hvis du gav ham hans virkelige Ungdom tilbage.

Du var Naders og Moders Stolthed, naar Studenten kom hjem, og Søster vilde allerhøjest følges med ham. Du virkede magnetisk paa alle unge Piger og lagde Romantik over Livet for den, som blev den lykkelige. Du var fur som Mønstere for den, der ikke maatte være dig, og dog Genstand for Misundelse og nærgaaende Efterligning.

Selv Anderien med det vinkelformede Vagben bar hve hver Gang, han gik op for at — dømpe, og det røde i Seminaristitoren var bleget tilstrækkeligt til, at Snoren kunde gælde for en hvid, der var — graa. Og Hedebo, da hans Lærdom endnu var saa liden, at han skrev Toppe med to B'er bar selvfølgelig hve som alle de andre.

For Sjælliffet var Studentertiden Maalet for alle Blandingsholdets Elever. Nu gjaldt det blot om for „Cælar“ at gaa over Rubico med Sejrr.

Arel Hedebo var hverken bange for Latinen eller Græken. Med de nyere Sprog var det noget andet.

Ja, Grammatikken i det engelske og franske kunde jagtens bantes ind, overhøvedet kunde alt det læres, som kunde „bantes“ ind. Men Udtalen af disse Sprog ligger langt fra en dansk Dialekt, og hvor er Dialekten vanskelig at fjerne.

Den sjællandske Tunge, der er vant til at brede sig og sige „veed“ i Stedet for ved, har endt ved at spidde sig til det engelske „th“. Og det sjællandske spidde n i „Kend, der laar Styden paa Synen“ har alligevel langt fra det samme Bogstav sine franske Klang.

Og saa var der endda i det sidste Aar kommet et Sprog til, hvis Grammatik i det sidste Aar var kommet et andet, og hvis Rytme dog ingen kunde fortaa. Det var Oldnordisk.

Arel Hedebo havde hverken for danske Digtere saa længe, han overhøvedet havde hørt for noget af den Art. Men hans Sværmeri havde aldrig strakt sig til de islandiske Svidder og Svad, og gamle Cirrison, der stred for Galon Adelssteinsøjtri, og konungr Dlafir Tryggvason, der „stod i Lynging a Dremminn of staut optaft um daginen“, havde hidtil været ham aldeles ligegyldige.

Da skete der i en af de Timer, han islede med dette Fag, noget, som skulde tjene til at vække Interessen.

En Dag henimod Aften, da Læreren i Latin havde faaet sig anbragt i Stolen, som Forstanderen jarende ind ad Døren og raabte: „Slottet brænder — de herlige Kunstværker!“ Hans Ansigt var hvidt som et Lagen, hans Øjne stod stille, og hans Stemme skælvede, som gjaldt det hans eget Hus og Hjem.

I det samme var han ube af Døren igen, medens Eleverne smækkede Vægerne i og skyndte sig ned ad Trapperne.

Allerede paa Fierbrogade saa man det vældige Ugehav, der brente sine Straaler ud over Byen. Ved Nørrevold, hvor Hedebo hente sine Kæreste, regnede Aldgisterne ned som under en Guldregn i Livoli; kun var det her ikke Reg eller Stuepil men virkelige Gløder, der brændte, hvor de jaldt.

En uendelig Menneskefæse bølgede gennem Gaden.

Jo længere man kom fremad, desto tættere blev Trængslen men ogsaa Heden og Lufttrykket mod de omkringliggende Bygninger. Det ene Smald led efter det andet, og kostbare Butiksrunder flirrede mod Jorden. Damerne blev fortraktede for Tiden og Trængslen, og skindede Øvin blandede sig i Armen.

Da Tiden havde raist en Tid, og Malerihamlingen var truet, begyndte man at fjerne, hvad der endnu kunde reddes. Behændige Brandmand, Soldater og Studenter skaltrede op ad Stigerne og ind i Salene, hvorfra de kostbare Kunstværker bragtes ud. Men selvfølgelig blev ikke alt reddet og meget kun i færgelig Forfatning. Flere af Malerierne maatte udfæres af Rammerne, og en Del af dem kunde man slet ikke naa.

Ombyer var Varmen saa stærk og Tiden saa nær, at selv de kæfste blandt Redningsmændene maatte skynde sig bort. Men et Par af dem ventede dog saa længe, at Mogen eller Tiden krævede deres Liv. Da det rygtes ud mellem Tilfuerne, fæpedes man om at berrømme deres Daad paa samme Tid, som man beklagede Tabet haade af Malerierne og Slottet, som nu var en Ruin.

Rophøverne kom sent i Seng den Nat, og Arel Hedebo og Frosen Møller ikke længe før de andre. 3 Frue Kirke slog Kloffen to, da han gik tilbage fra Nørrevold til sit Hjem i Fiolstræde. Men begge var de enige om at have oplevet en stor Begivenhed i Folkets og deres egen Historie.

Men nu kommer Forbindelsen mellem denne Begivenhed og Arel Hedebo's manglende Interesse for sit Folks gamle Sprog.

Dagen efter, da Læreren i Oldnordisk sad og fortøkkede et af de gamle Svad for Eleverne paa Blandingsholdet, kom Forstanderen ind ikke meget roligere end Aftenen forud og med næsten samme Farve i Ansigtet.

Selvfølgelig kaldt Tælen paa Aftenens Begivenhed, og Forstanderen indbrød igen i Klager over de ødelagte Malerier, hvoraf flere ikke kunde erhverves paany.

Da slap det Hedebo ud af Munden, skønt ingen havde direkte talt til ham: „Na, skidt med Malerierne, det er værre med de Menneskeliv, der gik tabt!“

I samme Nu for Forstanderen hen imod ham og holdt sin knyttede Haand op for hans Ansigt, idet han ude af sig selv af Raseri skreg ham ind i Øret: „Hvor over De, Døsmere, at tale saaledes om den hellige Kunst. Ved han ikke, at Kunst er Liv, noget af det ædleste Liv, der har levet, og at naar et Kunstværk dør, saa dør der et Liv. Slik Mangel paa Mandsdannelse ifal man ogsaa finde her!“

Saa syntede han ud af Bærelset som en besat, inden Arel Hedebo endnu havde faaet Tid til at trække Vejret igen. Han saa paa de andre, og de andre saa paa ham, og alle var de sikker enige om, at saaledes havde de aldrig set deres Forstander før, hvad enten saa han eller Hedebo havde Ret.

Et Øjeblik efter kom Forstanderen ind igen; men da var hans Ansigt helt forandret. Med rolige Stridigt gik han hen til Arel Hedebo og sagde, saa alle kunde høre det: „Om Forladelse for, hvad jeg har gjort! De saarede mit Hjerte; thi jeg har elsket Kunsten fra min Ungdom af; men derfor burde jeg ikke have glemt mig selv. Den ægte Skønlighed, som jeg altid taler om, „bruger ikke Fremfjendehed“ men „taaler alt“, og saaledes burde min Skønlighed have vist sig over for Dem.“

Svad Sagen angaar, har De Ret i, at et Menneske er mere end et Kunstværk, eller, om De vil, er det ypperste af alle Kunstværker, fordi det er dannet af den ypperste af alle Mestere og dannet efter hans eget rene og hellige Billede. Men alt, hvad der er ægte Kunst, er frembragt af den Mand, som er i Mennesket fra den Stund, da Gud indblæste ham Livsaanden af sin egen Aand. Derfor er et virkeligt Kunstværk et Værk af Guds Aand og har Magt over Mennesket til at danne og forædle.

Det gælder Maleriet, som fremstiller Skabningens Skønhed eller blot Livet, som det leves af Menneskenes Værn, at sige Livet i dets ideale Skikkelse og ikke i jundig Naahed, som visse Nutids saakaldte Malere fremstille det. I saa Tilfælde er Maleriet kun et kynisk Fotografi. Tænk paa Rafaels Engle og Madonnaer eller hans uforglemmelige „Kritik Gang til Gølgata“.

Tænk paa Leonardo da Vincis „hellige Radværelse“. Mange Hjerter henkandt da det bedste af disse Billeder i hellig Andagt og ynding Tilbedelse. Var det ikke et Billede af den blødende Jersker, der gjorde ham til Zingendorfs „enselige Passion“. Eller tank blot paa „Et Møde“, hvor Drengen standes paa sin lyndige Vej ved Synet af det Hjem med Moderen og ham selv, som Maleren havde „trøkket frem en Sommer, han saa derude“. Virkede det mon ikke mere paa den uskyldige Aand, end mange formanende Ord af Maleren vilde have gjort“.

Det gælder Musikken, Skulpturen og Litteraturen haade den i Prosa og den i Poesi, naar den fremkommer som Udtryk for Menneskeandens ideelle Stræben mod det sande og sønne.

Selv disse skumte og tarvelige Vers i vore Fædres gamle Svad og denne enfoldige naive Prosa i de gamle Sæger, som De sidder med der, kan have noget af den Aand i sig, som giver Menneskelivet Gylde og Indhold. Derigennem har vore Fædre givet os det bedste, de ejede, og vi er skyldige at læse, hvad de skrev, med Interesse, fordi den samme Skabers Aand boede i dem som for i os.

Kunst er hverken Moral eller Religion, og hvor Kunsten lærer sig fra disse, taber den i Værdi og forjæflet let sit Maal; men for den rene er alligevel alt rent, og han nyder med Tak selv det, der blev haaret frem i et Star, der ellers ikke var Herren til Værr, fordi det dog i dybeste Forstand kommer fra ham.

Mange af mit Livs lykkeligste Timer har jeg tilbragt mellem de Kunstskatte, som Tiden i Nat helt eller delvis har ødelagt for os, derfor vil De, Hedebo, og alle Eleverne her paa Soldet fortaa min Bedrøvelse over den ringe Erbhødhed, hvormed de blev omtalt. Men Isterheden i mit Sind var ikke af det gode, og ingen af Eleverne skal tro, at deres Forstander er for stor til at bryde om Forladelse for, hvad der er fter“.

Arel Hedebo havde under denne bevægede Tale mere end en Gang været ved at række Haanden ud for at sige: „Og saa jeg beder om Forladelse“. Nu gjorde han det og søjede saa til: „Jeg fortaa, at mit livslange Udbrud maatte saare Deres Hjerte“.

En Velgørers varme Begjæring for Kunsten fattede han dog ikke i fuldt Maal. Menneskelivet som det leves paa Jorden i den enkleste Sejrr og Næderlag, Lovang og Taarer blev ved at være mere for ham end de Former, hvorunder det fremstilles ved Pen eller Beniel, selv naar disse Former er de rene og skønne. Men han forstod alligevel bedre end før, at „hvad som helst, der er sandt, hvad der er ærbart, hvad der er retfærdigt, hvad der er rent, hvad der er elskeligt, hvad der har godt Lov, enhver Dyd og enhver Søber“, derpaa skulde han „give Agt“.

Og han vilde fra nu af ogsaa give mere Agt paa „disse skumte og tarvelige Vers i vore Fædres gamle Svad og denne enfoldige, naive Prosa i de gamle Sæger“. Det var jo dog alt sammen Udslag af den Aand i Fædrene, som var i Slægt med hans egen af Gud indblæste Aand. Maafe der dog ogsaa deri kunde findes aandelige Guldforer.

Saa gik Vinteren, og Tiden nærmede sig med stærke Skridt, da Cælar skulde gaa over Rubico. Der var travlt paa Skolen som ingen Sunde før.

I Hjemmet havde Arel Hedebo næppe nok Tid til at lægge Mærke til, hvad det blev til med Forlovelsen mellem Frosen Ejerien og Storgaard. For den sidste vilde Forstanderens Tale om Kunstens Betydning og Veretigelse i hvert Fald i gamle Dage have lydt som en Ohmne til en hebenk Afgud. Nu syntes han mærkelig nok at være mere forlonlig i den Retning, saa det nok kunde se ud til, at han var under Paavirking af en, hvis Livsfor var ligere end hans. Og saa var han bleven saa mærkelig destrait, i hvert Fald mere, end man har Lov til at være, naar man ikke en Gang er Student, end fage Profæsor.

At lade sin egen Gavelok hængte i Skolens Gang og komme skridtende hjem i Hedebo's, der ikke en Gang naede ham til Knæerne, eller trække en ren Skofte

uden over den snubede var kun Smaating. Han kunde ogsaa, naar han ved Lys havde ledt efter et eller andet paa sit Bord og fundet det, sætte Lampen fra sig — ude i Luften i Stedet for at sætte den tilbage paa Bordet.

Om alt dette Raseri kom af den megen Lærdom, eller Manden virkelig gik i andre Tanker, kunde ikke afgøres af udenforstående, men det sidste lyntes dog at være det rimeligste.

Peder Storgaard havde set saa uendelig dum ud den Aften, da Hedebo sad og sled i Digtet om „To“, og siden havde hans Øjne undertiden været noget lange, naar Vennen i det fælles Bærelse skrev noget, som ikke var Stil eller Verision; men om han vidste noget, eller hvad han troede, havde denne selvfølgelig ikke spurgt om, ligesaa lidt som han anede noget om, hvad Kvinde-listen inde ved Siden af havde laagttaget. Han vidste kun, at Alma var hans, og han syntede kun, at hans Ven maatte være og blive ligesaa lykkelig som han. Thi lykkelig var han trods det, at han var fattig.

Arel Hedebo havde lige fra den første Dag været en af Skolens flittigste Elever; thi han vidste jo, at det ikke alene gjaldt Værr men ogsaa Udførelsen, at Studentereksamen blev nogenlunde god. Alligevel turde han ikke sætte Næsen saa højt som til første Karakter; thi ogsaa her havde hans Arbejde været forceret og sammentrængt. I Løbet af tre Aar skulde sels Sprog være lært foruden de mange andre Ting, som Studentereksamen krævede. Da Eksamen kom, kunde han nok sige, at der var ingen „Suller“, ingen Steder, hvor han slet ikke havde været. Men Suller er et og tyndt Løg er et andet, og der var trods af Fild ikke saa Steder, hvor Lærdommen var tynd. Det mærkedes bedst, da Replikationen begyndte, og til denne kunde Tiden desværre ikke blive lang.

Alligevel skulde Sejren denne Gang bæres hjem, fordi der var en, der vilde det saa.

Det vilde sig allerede i den Omstændighed, at han i den oldnordiske Lærebog blev hørt i den sidste Side, han havde faaet ordentlig repeteret. Men det vilde sig endnu mere, da han skulde op i Historie, som var Eksamens sidste Fag.

Det var gaet jævnt godt i alle de andre, og nu var der kun Frank og Historie tilbage. Hvis han fik godt i begge disse Fag, saa havde han første Karakter. Men Frank var hans daarligste, og Historie havde aldrig været hans bedste Fag, saa det kunde ogsaa gait.

Og saa gik det netop galt med Prosa i Frank. Skolens Lærer, der kendte sin Bapenheimer, søgte at komme udenom de vanskelige Punkter i det forelagte Spørgsmaal; men saa greb Senior ind med et af de Ardsøspørgsmaal, som ved Eksamensbordet altid kommer saa uhyre ubelejlige.

Senior var selveste Digteren Brodorff.

Med sit alt andet end tiltalende Ansigt havde han længe sidet som en Kofugl, der ventte paa den belejlige Tid til at slaa ned paa sit Borte. Saa pludselig slog han ned.

„Svad hedder anden Verion i Flertal i pasje defini de subjunctiv af det noget uregelmæssige Verbun cueillir?“

Ja, hvad hed det? Havde Hedebo nogen Sunde vidt det, saa var det i hvert Fald gaet ham som hin anden Eksaminand, der i Sjælliffet til Videnskabens store Beslagelse havde glemt, hvad der fremfalder Nordlyet.

Hedebo vidste det ikke, og det, han svarede, var formodentlig lydt endnu mere uregelmæssig i Digterens Øren end selve Verbet; i hvert Fald bevarede han Bærelsen med det ene danske Ord „Verion“. Saa gav han et Par andre Spørgsmaal og fik et Par andre Svar og noget nær samme Besvarelse, hvorefter Karakteren rejterede i g?

Med et noget tungt Hjerte gik Arel Hedebo hjem for at tage fat paa Historien, hvori han nu til „godt“ maatte have et Ards for endda at naa sin første Karakter.

Den allerførste Tid af Historien kunde han daarligt, og i den sled han nu med utånlig Iver. I sin Fortvivlelse saa han paa Maren midt paa Gulvet og sled i Napoleon den tredies Historie, thi den kunde han allerdaarlige.

Men da kom denne underlige Indgriben fra oven i en af de Ting, som Menneskene kalder smaa. En Dag kom den Tanke op i ham, at han vilde blive hørt i den anden Koalition og ikke behøvede at læse saa langt fremme, som han gjorde. Arel Hedebo tillagde det ingen Betydning; men underlig nok, Tanken kom igen atter og atter: „Du kommer op i den anden Koalition“. Skønt han vidste, at han heller ikke var iærkelig vel behandret i de Egne, blev han alligevel, hvor han var, indtil den Time kom, da han skulde eksamineres.

Da siger han halvt ligegyldigt til en af Kammeraterne ude paa Gangen: „Svad ved du om den anden Koalition?“ Kammeraten svarede: „Nu ved i Grunden ikke meget; men her er min Bog, saa kan du læse“.

Arel Hedebo slog op og læste i en Part, hvad der stod om Koalitionen, og fik nogenlunde fat i dens Navne og Tal. Saa kaldtes han ind, satte sig og traf en Seddel, hvorpaa der naturligvis stod — den anden Koalition.

Uvillkaarlig foldede han sine Sønder under Bordet, medens Hjertet hvøkkede: „Serre, du er god“.

Saa kaldt Karakteren i Historie — mg+, og Arel Hedebo var endda et Stykke paa den anden Side Rubico.

Han var gammel nok til ikke at have Guen i Vennen, men ikke for gammel til at glæde sig over den som et Barn. Og Skam skulde han da ogsaa have haft, om han ikke havde gjort det. Thi som han stod der i den første Viofsole, han nogen Sunde havde haaret, og den slunkende nye Due med det sølvne Kors og den ægte hvide Snor, var han alligevel en anden end den Gang, da han stod i den langskede vendte Frakke som Konfirmand. Foruberlig havde Herren dog haaret hans Beje.

(Fortættes.)